

LAKIALOITE 94/2003 vp

Laki kansalaisuuslain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään kansalaisuuslain 17 §:n muuttamista siten, että kielitaitoedellytyksen täyttäminen voidaan osoittaa suorittamalla yleinen kielitutkinto yleistaitotasolla tyydyttävä.

PERUSTELUT

Vasta voimaan tullut uusi kansalaisuuslaki (359/2003) on selvästi selkeyttänyt suomalaista käytäntöä kansalaisuuden myöntämisessä. Vaikkei lain toimivuutta kielitaidon osoittamisen osalta ole vielä täysin käytännössä kokeiltu, kansalaisuutta hakevien osalta siinä on jo huomattavissa selvä virhe.

Kansalaisuuslain valmistelun aikana yleisissä kielitutkinnoissa siirryttiin vuoden 2002 alusta lähtien käyttämään aiemmin käytössä olleen 9-portaisen taitotasoasteikon tilalla 6-portaista taitotasoasteikkoa, joka on yhteismitallinen Eu-

roopan neuvoston kehittämän yleiseurooppalaisen viitekehyksen taitotasoasteikon kanssa.

Alkuperäinen taitotasoasteikko tasot 1—9	Uusi taitotasoasteikko tasot 1—6
1	1
2 ja 3	2
4	3
5 ja 6	4
7	5
8	6

Kansalaisuuslakia valmisteltaessa tätä muutosta kielitaitovaatimuksissa ei huomioitu. Niinpä kansalaisuuslain perustelu ja itse lain pykälä ovat ristiriidassa, mitä eduskunta tuskin on lakia säätäessään tarkoittanut. Lain perusteluissa ni-

mittäin todetaan, että kielitaitotutkinnossa riittävät tyydyttävät taidot. Lain 17 §:ssä on puolestaan tarkasti määritelty, että kielitaitoedellytys voidaan täyttää suorittamalla yleinen kielitaitotutkinto yleistaitotasolla kolme. Tämä yleistaitotasovaatimus ylittää lain perusteluissa edellytetyn kielitaidon hallinnan ja voi käytännössä osoittautua esteeksi kansalaisuuslain kielivaatimusten täyttymisen osalta.

Kielitaidon osoittaminen on voimassa olevan lain mukaan vaikeaa ja monelle maahanmuuttajalle jopa mahdotonta, koska kielitaitovaatimus on liian korkea. Yleinen kielitutkinto ei myöskään ole kaikille maahanmuuttajille sopiva tapa suomen tai ruotsin kielen kielitaidon osoittamiseen, koska se on varsinaisesti kehitelty akateemisille oppijoille, joilla on sekä opiskelutaitoja että -kykyä ja jotka ovat tottuneet suoriutumaan kirjallisesti. Tällä hetkellä yleinen kielitutkintojärjestelmä on kankea ja hidas, eikä siinä olla valmistauduttu tilanteeseen, jossa kansalaisuuden hakijoita on useita. Lisäksi yleisen kielitutkinnon suorittaminen on kallista suorittajalleen.

Tässä tilanteessa olisi ollut syytä määritellä uudestaan kansalaisuutta varten edellytettävä kielitaito ja luoda joustava järjestelmä kielitaidon osoittamiseksi. Mielestämme tulevaisuudessa tarvittaisiin useita auktorisoituja kielitaidon testaajia, jotka ovat suomen tai ruotsin kielen asiantuntijoita ja joille on järjestetty asianmu-

kainen koulutus. Mikäli kielitaitokriteerit määriteltäisiin selvästi ja koulutettuja testaajia olisi useita eri oppilaitoksissa, kielitaidon osoittaminen ja siitä todistuksen saaminen olisi joustavampaa ja nopeampaa kuin mitä voimassa oleva kansalaisuuslaki mahdollistaa.

Koska kuitenkin lakia sovelletaan kielitaitovaatimusten osalta jo ensimmäistä kertaa tänä syksynä, ehdotamme, että tässä vaiheessa kansalaisuuslain 17 § tarkistetaan vain yleistaitotason vaatimuksen osalta.

Kansalaisuuslain 17 §. Aloitteen mukaisessa muodossaan pykälässä säädettäisiin, että kielitaitoedellytyksen täyttäminen voidaan osoittaa suorittamalla yleinen kielitutkinto yleistaitotasolla kaksi, valtion kielitutkinto tyydyttävällä suullisella ja kirjallisella taidolla tai perusopetuksen oppimäärä suomi tai ruotsi äidinkielenä. Kielitaito voidaan osoittaa myös muulla koulusivistyksellä tai muulla tavalla, jos valtion kielitutkinnon tutkintotodistuksen antaja on arvioinut kielitaidon tason vastaavan kielitaitoedellytystä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kansalaisuuslain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 16 päivänä toukokuuta 2003 annetun kansalaisuuslain (359/2003) 17 § seuraavasti:

17 §

Kielitaidon osoittaminen

Kielitaitoedellytyksen täyttäminen voidaan osoittaa suorittamalla yleinen kielitutkinto yleistaitotasolla kaksi, valtion kielitutkinto tyydyttävällä suullisella ja kirjallisella taidolla tai perus-

opetuksen oppimäärä suomi tai ruotsi äidinkielenä. Kielitaito voidaan osoittaa myös muulla koulusivistyksellä tai muulla tavalla, jos valtion kielitutkinnon tutkintotodistuksen antaja on arvioinut kielitaidon tason vastaavan kielitaitoedellytystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
200 .

Helsingissä 19 päivänä syyskuuta 2003

Minna Sirnö /vas
Erkki Virtanen /vas
Outi Ojala /vas
Annika Lapintie /vas
Anne Huotari /vas
Satu Hassi /vihr
Veijo Puhjo /vas
Matti Kauppila /vas

Matti Kangas /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Jaakko Laakso /vas
Suvi-Anne Siimes /vas
Kari Uotila /vas
Mikko Kuoppa /vas
Pentti Tiusanen /vas